

Forumas „Ką daryti, kad išsaugotume kultūros paveldą (II)“

2020 m. rugsėjo 11 d.

Lietuvos Respublikos Seimo Kovo 11-osios Akto salė

PROGRAMA

I dalis. Kas trukdo įgyvendinti darnaus vystymosi principus planuojant teritorijas?

9:00–9:10 val. „Visuomenės (viešojo) intereso planuojant teritorijas įgyvendinimo mitas“ – Gintautas Tiškus, Vilniaus miesto savivaldybės visuomeninės Miesto planavimo komisijos pirmininkas, architektas, teismo ekspertas

9:10–9:20 val. Kokius korupcijos rizikos veiksnius Specialiųjų tyrimų tarnyba nustatė teritorijų planavimo bei valstybinės žemės naudojimo srityse¹ ir kaip institucijos planuoja įgyvendinti (įgyvendina) pasiūlymus juos pašalinti – Olga Česonienė, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Korupcijos prevencijos valdybos Korupcijos rizikos skyriaus vyriausioji specialistė

9:20–9:30 val. „Kas prisiims atsakomybę už iškirstus miškus Europos Sąjungos saugomose teritorijose“ – Gintautas Kniukšta, sąjūdžio „Už Lietuvos miškus“ valdybos pirmininkas

9:30–9:50 val. Klausimai, pasisakymai

II dalis. Paveldosaugos galia ir neįgalumas: ekspertų ir visuomenininkų vertinimai

9:50–10:00 val. „Poveikio paveldui vertinimas: tarptautiniai principai ir Lietuvos praktika“ – Jūratė Markevičienė, Valstybinės kultūros paveldo komisijos ir ICOMOS narė

10:00–10:10 val. „Vizualinio poveikio kultūros paveldo objektams vertinimas kaip paveldosaugos imitacija“ – Liutauras Stoškus, aplinkosaugininkas

10:10–10:20 val. „Įstatymų leidybos klaidos ir jų įtaka restauravimo procesui“ – Aidonas Valkiūnas, Lietuvos Restauratorių Asociacijos pirmininkas

10:20–10:30 val. „Istoriniai paveldo tyrimai: prasmė ir galimybės“ – dr. Dalia Vasiliūnienė, Lietuvos dailės istorikų draugija, Lietuvos kultūros tyrimų institutas

10:30–10:40 val. „Paveldosauga archeologijoje“ – Birutė Lissauskaitė, archeologė, asociacijos „Aplinkos ir paveldo saugojimo sąjūdis“ narė

10:40–11:50 val. „Skaidrūs tyrimai ir nepriklausoma kontrolė Lietuvos paveldosaugoje – misija neįmanoma?“ – Rasa Kalinauskaitė, asociacijos „Aplinkos ir paveldo saugojimo

¹ Žr. STT paskelbtas išvadas dėl korupcijos rizikos analizės: 2019 m. spalį paskelbtą *išvadą dėl korupcijos rizikos analizės VTPSI ginant viešąjį interesą ir nustatant jo pažeidimus teritorijų planavimo ir statybos srityse* (<https://www.stt.lt/naujienos/7464/2019-10/valstybines-teritoriju-planavimo-ir-statybos-inspekcijos-veikloje-nustatyti-korupcijos-rizikos-veiksniai:2768>) ir 2020 m. birželį paskelbtą STT išvadą dėl valstybinės žemės naudojimo (<https://www.stt.lt/naujienos/7464/stt-siulo-tobulinti-valstybines-zemes-sklypu-formavimo-pertvarkymo-ir-nuomos-procesa:2943>)

sąjūdis“ narė

10:50–11:00 val. „3 žinutės nuo Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos“ – Giedrė Gajauskaitė, Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos pirmininkė

11:00–11:30 val. – Klausimai, komentarai, diskusijos

11:30–12:00 val. pertrauka

III dalis. Praradimų žemėlapiai

12:00–12:10 val. „Apie nykstantį Vilniaus urbanistinį savitumą“ – dr. Birutė Rūta Vitkauskienė, dailės istorikė, Vilniaus dailės akademijos docentė

12:10–12:20 val. „Dingstantis Vilnius (UNESCO Pasaulio paveldo Lietuvoje metų proga – apie tai, kas sunaikinta ar sužalota)“ – Algimantas Gražulis, architektas, paveldo apsaugos specialistas, ilgai dirbęs paveldosaugos srityje Valstybinėje kultūros paveldo komisijoje ir kitose valstybės institucijose

12:20–12:30 val. „Trakų istorinis nacionalinis parkas – žaislas politikų rankose?“ – Gintaras Abaravičius, Trakų istorinio nacionalinio parko direktorius

12:30–12:50 val. Klausimai, komentarai, diskusijos

IV dalis. Paveldosaugos galia ir neigalumas: institucijų komentarai

Informacija dėl Kultūros ministerijos dalyvavimo forume. Prieš mėnesį išsiųstame kvietime Kultūros ministerijos prašėme pasisakyti, kaip atsižvelgti į forumo „Ką daryti, kad išsaugotume kultūros paveldą“ 2018 m. birželio 5 d. rezoliucijoje pateiktus prašymus užtikrinti mokslinių tyrimų nepriklausomumą ir kokybiškumą, skaidrią bei viešą kultūros paveldo vertinimo tarybų ir Mokslinės archeologijos komisijos veiklą², kaip įgyvendintos Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos rekomendacijos dėl tyrimų³ ir vertinimo tarybų bei Mokslinės archeologijos komisijos⁴. Kultūros ministerija 2020-09-09 atsiuntė

² Interneto prieiga į 2018 m. birželio 5 d. rezoliucijos tekstą: <https://lietuvos.link/forumo-ka-daryti-kad-issaugotume-kulturos-pavelda-rezoliucijos-tekstas/>

³ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2019 m. gruodį paskelbtoje išvadoje dėl korupcijos rizikos KPD veikloje pateiktas rekomendacijas dėl tyrimų žr. psl. 36: <https://www.stt.lt/naujienos/7464/kulturos-paveldo-departamento-veikloje-ginant-viesaji-interesa-nustatyta-korupcijos-riziku:2816>

⁴ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. liepą paskelbtoje išvadoje dėl nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų ir Mokslinės archeologijos komisijos veiklos pateiktus pasiūlymus žr. psl. 38-39: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act857>)

atsakymą, kad dalyvauti neplanuoja, nes „Svarbiausi pokyčiai Lietuvos kultūros paveldo apsaugos sistemoje numatomi siekiant kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcijos tikslų, o Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020-2024 m. veiksmų plano projektas rengiamas kaip tik šiuo metu. Kol šis projektas nėra suderintas su visomis suinteresuotomis institucijomis ir visuomene bei patvirtintas, dokumento viešas aptarimas artėjančių Seimo rinkimų kontekste būtų nekorektiškas.“

12:50–13:00 Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos – laukiame informacijos. *(Prašytume pasisakyti, dėl kokių klausimų deramasi Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vykstančioje teisminėje mediacijoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-2-248/2020 pagal statybas Vilniaus senamiestyje Žygimantų g. planuojančios įmonės kasacinį skundą⁵)*

13:00–13:10 „Vieno pastato istorija – kodėl?“ – Virgilijus Kačinskas, Kultūros paveldo centro direktorius

13:10–13:20 val. Kokius korupcijos rizikos veiksnius Specialiųjų tyrimų tarnyba nustatė kultūros paveldo apsaugos srityje ir kaip institucijos planuoja įgyvendinti (įgyvendina) pasiūlymus juos pašalinti – Olga Česonienė, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Korupcijos prevencijos valdybos Korupcijos rizikos skyriaus vyriausioji specialistė

13:20–13:30 val. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroro Vytenio Kasparavičiaus pasisakymas *(Prašytume pasisakyti: kaip prokuratūrai sekasi baudžiamojoje byloje dėl KPD tarnautojų piktnaudžiavimo tarnyba sudarant sąlygas Žvėryne, Birutės g. 40, stovėjusių valstybės saugomą medinę vilą perstatyti kitur, o jos vietoje statyti daugiabutį; kaip prokuratūra vertina tai, kad nevykdomi teismų sprendimai bylose dėl neteisėtų statybų Kuršių nerijoje, kuriose prokurorai apgynė viešąjį interesą; kodėl sudaromos taikos sutartys bylose, kuriose prokuratūra gina teritorijų planavimo srityje akivaizdžiai pažeistą viešąjį interesą (pvz., Lietuvos apeliacinio teismo byloje 2A-18-464/2017 dėl Ozo parko Vilniuje užstatymo gyvenamaisiais namais ir biurais⁶)*

13:30–14:30 val. Pasisakymai, komentarai, iniciatyvos dėl forumo rezoliucijos

⁵ Kasacinis skundas pateiktas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismams patvirtinus, kad KPD teisėtai pareikalavo atstatyti 2017 m. rugsėjo 30 d. savavališkai nugriautus kultūros paveldo statinius Žygimantų g. 12 A. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2018-06-06 sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-12624-608/2018 atmetė statybomis suinteresuotos įmonės skundą dėl šio reikalavimo, o Vilniaus apygardos teismas 2019-06-14 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2A-635-603/2019 atmetė apeliacinį skundą ir paliko pirmosios instancijos teismo sprendimą nepakeistą (internetu prieiga: <https://e-teismai.lt/byla/28654850086778/e2A-635-603/2019>).

⁶ Prieiga į Lietuvos apeliacinio teismo 2017-07-14 nutartį, kuria panaikintas sprendimas ir byla nutraukta patvirtinus taikos sutartį: <https://eteismai.lt/byla/102479537462128/2A-18-464/2017>